

EXÈQUIES NATURALS

Una volada rere altra dels estornells mal anomenats americans envaeixen el nostre jardí, ja tornen a ser aquí, com cada any per aquestes dates. La qual banal cosa em porta a cavil·lar en la qüestió epistemològica de les causes i efectes aristotèlics. Penso per altra banda que, abans que Kaoru Ishikawa perfeccionés la metodologia del diagrama que porta el seu nom, es podia per igual arribar a pensar que, ja que els estornells ens arriben en el temps de l'oliva, les olives maduren en quan arriben els estornells i/o a l'inrevés. Gràcies doncs a la correcta aplicació del diagrama Ishikawa i que, en virtut de la ciència ornitològica, ara sabem que a l'hivern els estornells emigren del nord al sud, podem inferir que, de pas, trobant-se amb les olives més o menys al punt de maturació, se les endrapen, sigui per antull, malícia o simple necessitat. Ara que, ben pensat, per mi, si menys no, no és pas tan clar, car accessòriament i en paral·lel s'hauria de respondre al mateix temps a la qüestió del perquè se n'afarten tant. A cas saben ells per endavant que són prou nutritives? I si ja n'estan al corrent, qui els ho deu haver dit? Algun estornell d'entre ells les prova i aprova primer en quan s'enceta la temporada i passa consell als demés? Ho porten congènitament inscrit a l'ADN? I per què van tots massivament junts en tan grandioses volades? No temen la pròpia competència? Ja saben pel davant que hi haurà prou teca per a tots? Es tracta d'uns éssers socials per antonomàsia, assemblearis... sense cabdills?

Són coses que passen i prou, no ens hi capfiquem més, és així des de temps immemorials. Tanmateix també em plantejo que si un llampec es produeix a causa d'una diferència de potencial elèctric entre l'atmosfera i el terra, on rau la causa? A l'atmosfera o al terra? A priori entenem que de per si el llamp no pensa, a menys que ens l'envii en Pere Botero des de les seves calderes per a fer-se notar de tant en tant. Però els animals sí que pensen; i per tant, posseeixen un coneixement. Proposició que també es pot raonar intransitivament: com que posseeixen un coneixement, es forgen el seu específic enteniment.

Tanmateix la tesi que estic proposant no va adreçada al "què" ni al "qui", sinó al "com" adquireixen, es procuren i fan prosperar les bestioles salvatges el seu coneixement per a arribar al punt del discerniment. Es tracta de pura intuïció? D'una prudència heretada? Els seus atributs de percepció són talents que acaben per donar sentit existencial a les seves qui sap si no tan "salvatges" accions?

Tinc en el jardí una gàbia emprada per a atrapar rates, encara que mai n'he aconseguit atrapar cap. L'artefacte consisteix en unes trapes disposades en vertical que automàticament cauen i es tanquen per l'acció de la gravetat en quan res o algú prem una palanqueta adhoc i s'hi queda engabiat. Un bon dia i per cas fortuït la vaig traslladar de sota d'un garrofer a vora la soca d'un altre on tenim per costum acumular les deixalles abans d'anar a llençar-les. Tot va ser que al cap d'uns dies estant jo silenciosament escrivint sota l'ombra d'un tercer garrofer, un soroll inèdit em portà a descobrir que una garsa havia caigut en el parany. Quina sorpresa! Fou casual o causal el fenomen? Pensat o fortuït? L'artifici ordit per a atrapar rates havia servit per a enxampar l'au que per naturalesa és experta a fer-ho. Aviat els meus pensaments es van retrotreure als mesos estiuencs en els quals la meva inquietud se centrava en que les garses

em rampinyessin tots els raïms de la parra, que, malgrat cobrir-los amb una tela dissuasòria, els meus quotidians patiments vaig passar. Havia arribat doncs l'hora de la venjança? D'ajustar els comptes? D'equilibrar la balança de la justícia? Recordo bé que, abans de passar a l'acció, vaig demanar consell a un grup de companys pel Whatsapp. Així que vaig tardar tres dies en decidir-me després que rigoroses admonicions em portessin a consultar *Ley de bienestar animal*, que acabava d'entrar en vigor precisament aquell 29 de setembre. Vaig acudir també al Google per a acabar de cerciorar-me del tot, i en una pàgina vaig trobar on es resumien en 10 punts els essencials de la llei. Vaig comprendre aleshores que la complexitat de la cosa arribava tan lluny que els animalistes s'havien preocupat de sintetitzar les estrictes obligacions a la manera dels antics jueus, que ens van llegir en tan sols 10 manaments la llarga hermenèutica bíblica. Els vaig anar repassant i aviat em vaig conformar amb els sols cas dels cinc primers punts, que és el mateix que normalment faig amb els de Moisès. I així diu la nova norma:

1. Prohibició de deixar sol un animal de companyia més de 3 dies, 1 dia en el cas dels gossos.
2. La venda de gossos, gats i fures només la poden fer criadors autoritzats, sense la intervenció de mediadors.
3. Es manté intacta la classificació ja existent de races potencialment perilloses (PPP).
4. Queda terminantment prohibit el sacrifici d'animals (s'entén de companyia) per raons econòmiques.
5. Esterilització obligatòria de tots els gats a partir del mig any de vida.

Pel que fa al primer punt em podia semblar, a priori, que n'estava exonerat. Ara que, ben rumiat, tot sabent que en la lletra menuda s'explicitava que "matar un animal podria suposar fins a vint-i-quatre mesos de presó", i com que ja feia els requerits tres dies que l'animaló aletejava dins la gàbia tot fent-me garroferal companyia, vaig passar al punt dos, on manifestament es comprenia que per a despatxar i desfer-me del nou company... convindria un criador autoritzat... En el punt tres on s'especifica lo de races potencialment perilloses (PPP), amb totes les obligacions que comporten per als seus corresponents propietaris: llicència administrativa, etc... condueix lògicament a sondejar si l'animal es podria considerar com del tot fundat o simplement potencialment perillós, cosa que, efectivament, jo ho tenia ja molt coll avall; ara lo de la llicència administrativa... Bo, en altra literatura consultada es considerava aquesta classe d'aviram, fins a cert punt, bastant més que nociu per a l'equilibri natural de la cadena tròfica, ja que la seva assídua dieta consisteix a més a més de la carronya, en rates i ratolins, els ous i cries d'ocellets com cadeneres i rossinyols, etc. Això ja em va fer més patxoca, ja no era jo l'únic damnificat dins l'ordre natural. De manera que el delictes que em rondava pel cap no m'agreuaria l'eventual sanció fins al límit penal de la implacable recent llei podent-hi exhibir un meritori eximent. El quart punt, el que fa referència al sacrifici, punt decisiu a l'hora d'ajustar els comptes en ferma reparació dels danys causats, també em quedava enterbolit per allò de "animal de companyia"; i com que tanta companyia em fan durant tot l'any, i pel recel, que mai se sap si el veí guaitant des de la finestra hauria estat alerta de la duració en companyia de la víctima empresonada... vaig seguir pel punt cinquè per veure si es podria posar remei a base d'assimilar garses i gats, amb raó i excusa que a vora del camí que passa per casa nostra hi mengen ensems, tots ells i del mateix plat. Sí, sí, que dos o tres cops per setmana una voluntariosa dona arriba per a auxiliar els mixons que van a la dula pel terme i ens plantifica el granulat davant de casa on s'hi acampa una gatada. Ara, tot sigui dit, veig que el que habitualment passa a la menjadora és que el granulat se'l fan seu entre garses i coloms, a qui no esterilitza ningú.

La soltava doncs al vol en plena natura o què? Mort o llibertat, més que un dilema. Es tractava d'una presonera que pel seu engabiament ja hauria redimit les seves reincidents malifetes o d'una rea mereixedora d'una sentència més greu? I les figues de coll de dama durant tants anys malbaratades? I les magranes malmeses i els raïms rampinyats, què en pensarien? Ah, les parres i arbres fruiters no pensen? No tenen sentiments els vegetals? I com ho sabem, si mai els ho em preguntat? En tot cas jo sí que en guardo de bons sentiments envers la parra, que més que parlar amb ella me n'ocupo servicialment durant tot l'any!

Tanmateix, manaments bíblics a part, no és pas gens fàcil donar innecessàriament la mort a un ser viu. S'ha de tenir molta rancúnia acumulada per a passar a l'acte, sent el pas cap a la mort irreversible. Així que, encara dubitatiu, vaig obrir la portelleta de la gàbia i, tot d'un vist i no vist, va que em fot una fiblada amb el bec ganxut; a la defensiva, era d'entendre. O sigui que, causalment, la irracionalitat d'un rampell em va portar instintivament també a mi a la corresponent contraofensiva. D'un sarpat la vaig agafar pel bescoll i, endut per la iracúndia acumulada, va que li vaig retorçar fins a dues voltes en redó gorja i clatell, de manera que allí se li va acabar a ella el desconsol i a mi pena i dilema.

Desagreuament acomplert, a l'endemà l'ajusticiada era encara estesa a vora de les deixalles domèstiques. De bon matí la dona dels gats havia omplert els bassiols de plàstic del granulat i canviat l'aigua per als gats. Dos o tres garses ja s'hi havien abeurat, ara n'era el torn dels coloms, que pacients normalment esperen sempre rere la primacia de les omnívores còrvides. En això ens va arribar a casa l'electricista per a fer uns treballs i, a l'igual que Adam va voler amargar el seu ignominiós pecat, vaig sobtadament llençar l'au per sobre la tanca, que fortuïtament va anar a caure al bell mig del solitari camí, quedant el cos inerte, i qui sap si ja sense ànima, exposat a totes les mirades dels volàtils que ho contemplaven aclocats en la distància aèria dels fils d'electra. Vaig entrar a casa cuita-corrents per donar les instruccions per a les tasques encomanades. Tanmateix, mentre l'electricista feia la seva feina, amb la cautela pròpia d'un delinqüent avergonyit, vaig aprofitar per sortir fora per posar lluny d'esguard públic l'evidència del crim comès, que ja no hi hauria remei davant d'un ornitològic jutge si l'insensat *desacato* a la llei se'm quedava al descobert.

El que ara us diré no us ho podeu creure ni us ho creureu, tant me fa! Tanmateix és tan cert com verídic fou la captura de la desvergonyida rapaç. El que vaig veure i sentir no ho vaig pas somniar, en tinc testimonis. En aquell moment vaig quedar bocabadat, incrèdul de la patent realitat. Ara en els fils de la llum s'hi recollien una colla de garses, les dues o tres que hi havia abans s'havien anat multiplicant. Totes alhora entonant la seva peculiar cantarella. Sense parar un sol instant. I amb persistent continuïtat acudien, de totes bandes, garses i més garses a posar-se en tot el llarg del fil fins a envair-lo d'un pal a l'altre. Atònit, estupefacte em vaig desentendre de la mala consciència tot cridant a l'electricista per tal que assistís a l'insòlit espectacle. Que no era pas festiu. Jo no en tinc cap dubte, aquella inèdita funció o representació animal tampoc era un joc o passatemps ordinari. I menys quan, colpits ambdós d'admiració, vérem baixar dels fils una sola de les innombrables garses que, a la distància de tres o quatre pams de l'inanimat volàtil, primer s'ho va anar a mirar més d'a prop, com si per auxiliar a un mal ferit, o com si per veure si encara hi hauria remei, o simplement com per inspeccionant el cadàver; tot mirant per les vores d'un i altre ull, com si en cerqués indicis o en volés esbrinar causa o motius. El conjunt de garses aèries que n'estaven pendents des dels fils

no paraven d'insistir en una ben peculiar manifestació sorollosa en corranda. Acte seguit l'atenta garsa expectant, se li notava una certa autoritat o notorietat, es va posar a caminar pausadament pel voltant tot fent tombs circulars a la despulla de la seva congènere, i qui sabrà mai si fins i tot parenta. En va fer tres o quatre de voltes, el ritual i la cantúria fúnebre va durar una bona estona, fins que es va enlairar dret cap a la llunyania. Tot un estol de garses la seguiren donant la cerimònia per conclosa.

Però de què es tractava aquell infaust acte? Els ho podem preguntar? El que jo vaig veure no era res més ni res menys que allò que els humans en diem unes exèquies o acompanyament final.

Des d'aquell dia, i ja fa més de mig any, no hem sentit més a casa nostra l'insistent cantarellejar de garsa al que estàvem tan avesats.

--- . ---

Garcilaso de la Vega